

U. B. BERGEN

1611-73

Ms. 1568 I g

13

17. 11. 43.

En lysende kjærlighet!

Den 22. november 1941 ble kommandant over lektor Ingvald Garbo fullbyrdet. Vi gjør sikkert ingen urett når vi sier at blant alle de navn som lyser på martyrenes tavle i vår by, lyser lektor Garbos sterkst. Han var en personlighet, en kunnskapsrik åndsaristokrat med et gjennomtenkt livssyn, en rasjonalist med utpregede edle følelser. Han hadde sitt Utopia, og det gjorde ham til en flammende, kompromisløs idealist. Nasismen la ham fjernest av alt. Den stod i sterkst strid med det som for ham betød framskritt og lykke. Gjennom flere år skrev han sine ypperlige epistler under merket. Nota Bene, ofte rettet mot nasismen og tysk erobrerpolitikk. Det er en samling profetier, preget av den personlighet som skrev dem. Også under krigen måtte han kjempe for det som for ham var det rette. Han følte at hans oppgave lå i å spre opplysning til dem som trengte det. Han falt på denne post, men han døde som han hadde levd, rakrygget og helt støpt. Det var et tap, et smertelig tap for Norge, for norsk ungdom og for norsk idealisme. Men kanskje ble hans død høydepunktet i livet hans. Den var ikke forgjeves. Hans minne har inspirert oss og manet oss til kamp i de to arene som er gått, han står med oss i kampen i dag, og han vil gjøre det i fremtiden.

Russland og vi.

Tyskerne og deres lakeier gjentar inntil det kjedsommelige sine forsøk på å skremme det norske folk med bolsjevikkspekulset. Deres propagandaekspertiser fører en virkelig heroisk kamp på dette frontavsnitt, men de gjør det med like lite hell som de som i dag prøver å forsvare tyskernes militære fronter.

Det er ingen tvil om at Sovjetsamveldet og det russiske folk aldri har inntatt en så sterk stilling blant alle nordmenn som nå. Tysklands venner er idag våre fiender, Tysklands fiender er våre venner og allierte. Dette er ikke bare en formalitet som angår våre statsmyndigheter. Det er en realitet som er ett med hver norsk kvinne og manns brennende håp og bitre kamp for landets frihet og rett. Hvert slag som den røde arme kan tilføy de tyske barbarer, bringer oss nærmere friheten. Vi kjenner en varm takknemlighet mot det tapre russiske folk som gjennom sin innsats og sine ubeskrivelige ofre ved fronten og bak fronten har gjort den veldige framgang mulig.

Naturligvis får vi også høre dagstøtt at russerne ønsker å legge under seg større eller mindre områder av landet vårt. Det er skremmeagitasjon med de russiske sagillere opp ad dage. Til dette er å si at ingen steder i landet er denne skremmeagitasjon mindre virkningsfull enn i Nord-Norge. Folket der nord bare ler til den slags.

Fra forsvarlig russisk hold er det under krigen flere ganger sagt fra at de ønsker at Norge skal beholde sin fulle frihet og selvstendighet. Vi har ingen grunn til å tvile

pa at dette er et russiske folks og den russiske statsledelses standpunkt. I Moskva-tidsskriftet "Krigen og arbeiderklassen" er dette standpunkt pa ny understreket for kort tid siden gjennom en artikkel hvorp det heter at Sovjetsamveldet ikke har noen territoriale krav i Norge og heller ikke znsker a blande seg opp i de indre politiske forhold i landet. Det er vel verd a merke seg at denne uttalelsen kom rns fremaktskonferansen pagikk i Moskva.

Utenriksminister Trygve Lie har for et ars tid siden sagt at Norge i fremtiden skal danne den naturlige bro mellom Sovjetsamveldet og England-Amerika. Det er en grei og klar formulering av vart lands stilling som militert, politisk og kulturelt bindeled mellom de allierte stormakter.

Tyskernes og quislingenes forsok pa a splitte det norske folk ved a stille opp valget: enten nasisme eller bolsjevisme er fullstendig forreilet. Sympatien for Sovjetsamveldet og dets tappert kjempende folk har ingen sammenheng med et standpunkt for eller imot det russiske samfunnsstem. Derfor er denne sympati sa sterk og levende innenfor alle lag av det norske folk, rns i det vi erkjenner at det er russernes ubestridelige rett a ordne sitt samfunn og sitt levesett som de passer dem, pa samme vis som vi har de ansvarlige russiske statsmenns ord for at de ikke znsker a blande seg opp i de indre forhold i Norge. Derfor er sympatien for og samhorigheten med det russiske folk ikke knyttet til noen spesiell gruppe av nordmenn i dag, og vil heller ikke bli det i fremtiden. Den omfatter alle gode nordmenn som i dag kjemper pa de farskjelligste fronter mot nasityranni og undertrykkelse, for folket og landets frihet og rett.

Nasistiske irmerker.

Postverket skal i nær fremtid ga ut nye irmerker med tilleggsverdi, de saakalte "Landshjelpirmerker". Dette er et rendyrket nasitiltak. Inntekten av tilleggsverdien skal ga til støtte av frontkjempere og andre nasitiltak. Det hele er en tro pa den tyske "Winternilfe". Etter planen skal salget av merkebe begynne i november maaned. "Landshjelpmerkene" star helt i klasse med quislingmerkene, frontkjempermerkene o.l. Det er derfor en selvfølge at ingen god nordmann kjooper disse merkene. Den som tror a kunne gjore forretningen ved masseoppkjop av disse og lignende irmerker, skal komme til a forregne seg grundig. Det er - og skal ogsa etter krigen vedbli a vare - en skamlett i enhver filatelists irmerkesamling a ha nasimerker av noen som helst art. Derfor er ogsa lystedagsstempling av "Landshjelp"-merkene noe som gode nordmenn holder seg borte fra. INGEN GOD NORDMANN KJOPER "LANDSHJELP-MERKER"

Pengesamlinger.

Det samles for tiden inn penger til mange forskjellige formaal. En gylden regel har vare for alle bidragsyttere at de ikke gir bidrag til ukjente personer, det kunne vare provokasjon. Vi svarer ogsa mot dem som prøver a brenne til dels store belop til fremme av sarinteresser etter krigen. Vare bidrag er i zykkelstet sikkert sterkt nok belastet.

Nyheterne fredag-mandag.

Russerne har på åtte dager rykket fram 135 km. fra Kiew. Lørdag inntok de byen Zjiotomir, og mandag omgikk de det viktige knutepunktet Berditjev sør for byen. Dermed ble den siste jernbanen mellom Leningrad og Odessa avbrutt. En kosakkållonne truer med å avskjære Korosten nordfra. Ved Betjitsa, sør for Gomel, er russerne i ferd med å gjøre en omgående bevegelse nordover. Troppene står mindre enn 8 km. fra banen Gomel-Warsjawa og har jevn framgang. På Krim utbedrer russerne stadig stillingene sine. Tyskerne har satt Kertsj i brann, og der foregår voldsomme kamper ved byen.

I vasallstatene øker uroen. I Romania har det således vært åpne kamper mellom regulære tropper og desertører. 30.000 mennesker har bedt om pass til Schweitz eller Tyrkia. Både den finske riksdag og nasjonalforsamlingen i Bulgaria har på ny hatt hemmelige møter. General Diestl, sjefen for de tyske tropper i Finland, er reist til München, trolig for å protestere mot at soldatene hans blir forilyttet til andre frontavsnitt. - Tusener av sivile tyskere i Ukraina og Polen blir nå sendt hjem. Transport foregår under store vansker, idet polakkene har ødelagt over 1/3 av militærtogene som går gjennom landet.

I Wien har det på ny vært mange dødsdommer, og det finns i byen nå 30.000 SS-tropper. 500 tsjekkere som ble kommandert til fronten, utkjempet 15/10 et regulært slag mot SS-Tropper i Frankrike. 1.500 SS-tropper er sendt fra Danmark til Tyskland for å holde ro på hjemmefronten. Fra Stockholm meldes at 16 tyske offiserer som prøvde å komme over grensen, ble grepet og skutt av sine landsmenn.

I Italia har den 8. arme inntatt Atesa, og den 5. arme rykker fram langs Gaetabukten. Det har vært nye angrep mot jernbanen til Frankrike. For å få forsyningene vel fram, plasserer tyskerne nå godsvoagner mellom passasjervognene. - Flyfabrikken i Torino er blitt sprengt i luften av arbeiderne. P.g.a. angrep mot tyske soldater er 100 gisler henrettet, og byen er erklært i beleiringstilstand. - Fra hovedkvarteret i Afrika blir det meldt at Badoglio har avskjediget general Roatta. Badoglio melder at han vil danne en fagregjering og gå av når Roma er befrikk.

Tyskerne på Leros får stadig forsterkninger over en 4 km. bred kanal, og der kjempes hardt. De siste meldingene forteller at de allierte troppene har bedret stillingene sine og tatt en del fanger.

Friskarene i Jugoslavia har erobret 2-byer på grensen til Ungarn og tatt 900 fanger. Tyskerne går til heltevotige motangrep mot kyststripen og øyene ved Dalmatien som jugoslavene har besatt.

Beretningene om urolighetene i Libanon i nasipressen er sterkt overdrevne. I alt er 10-12 mennesker drept. Storbritannia har protestert mot aksjonen som franskmennene foretok uten samråd med de engelske myndighetene. General Catroux er sendt av gårde for å åpne opp.

Allierte bombefly fra Storbritannia har angrepet tyske industri-sentreer og sambandslinjer over hele Mellom-Europa. Jagere og Moskitofly har tattet åtak mot Holland, Belgia og Frankrike, flygende festninger mot Alpiene, Bienen og de sarfranske

Alpene. Bomber er kastet mot mål i Berlin, Hannover, Rhur, Boulogne, Brenner og Cannes. Særlig vellykket var en raid som to store bombeformasjoner utførte mot jernbanestasjonen og skiftetomter i Sofia. Svære skader ble anrettet under disse operasjonene, som ble utført med relativt små tap.

I det fjerne Østen har amerikanerne utvidet brødhodet som de nylig tok på Bouganville, og de ha nå erobret Kiwa. 200 allierte fly angrep Raboul og skjøt ned 88 japanske maskiner, senket 2 kryssere og 12 destroyere. 17 allierte fly gikk tapt.

Fra Narvik meldes at en tysk krigsrett den 20/10 dømte 8 norske statsborgere til døden og 14 til tukthusstraffer for å ha hatt radiosender og drevet etterretningstjeneste. Dødsdommene ble eksekvert den 23/10. De døde er: Johan Jørgensen, Johan Hammer, Edelsten Johannesen, Håkon Kristiansen, Helen Albrektson, Ottar Hørgensen 19 år, Øivind Larsen og den 66 år gamle Otto Jørgensen.

Nyheter tirsdag.

Tunge amerikanske bombefly har i dag bombet mål i Norge, men nærmere enkeltheter savnes. Moskitofly har angrepet mål i Vest-Tyskland. 3 fly savnes.

Fra Hviterussland meldes at russerne er brutt inn i de tyske stillinger ved Pripetsjøen, og de strømmer inn i gjennombruddstedet som har avskåret den eneste vestgående bane fra Gomel. Sør for Pripetsjøen trues veien Korosen-Risitsja. Den er allerede under russisk lyd. Tyskerne har store tap av mennesker og materiell. Russerne har utvidet sitt tak på kampene vest for Kiew. Korosen er nesten omringet. 70 steder er gjenerobret her. Tyskerne er meget engstelige for sine tropper iane i bøyningen og taler om at russerne nå vil prøve å komme over nedre Dnjpr. Om kampene ved Krivoi-Rog melder russerne intet.

Finnene har spurt tyskerne om de akter å evakuere den nordfinske fronten, og de har sendt utsendinger til Tyskland for å finne ut hvorfor tyskerne trekker tropper fra Finland. General Dietl er nå kommet til Berlin, meldes det.

Fra Jugoslavia meldes at der er kamper over et vidstrakt område. I Dalmation har tyskerne satt i gang en regulær offensiv for å gjenvinne kystene og øyene utenfor. p.g.a. det store presset har friskarene evakuert halvøya Piljesat. I Makedonia har friskarene hatt framgang, og i Slovenia er flere byer erobret. Iene i Slovenia har tyskerne satt inn 6 divisjoner mot friskarene.

I Italia er det bare mindre operasjoner p.g.a. dårlig vær. Britiske fly har angrepet tyske kommunikasjoner. Overalt bak sine linjer svinger tyskerne av landsbyer og tar ned alt av verdi. I Milano er det tatt 1.750 gisler. I området om byen mener man at 15-20.000 friskarer opererer. - På Leros holder britene stillingene sine under hårde kamper. I Eggehavet har en tysk destroyer fått alltreff fra britisk fly.

I Libanon er stillingen meget kritisk, og da landet har stor strategisk betydning, kan en mulig utbredelse av urolighetene til de arabiske land skaffe militær vansker. Man håper at general Catroux vil gjenopprette orden. I Egypt har Arabia har bedt Churchill gjøre sin innflytelse gjeldende. og han har henvendt seg til Roosevelt.